

KAA 8/2019 vp
Saimaannorppakoordinaattori Kaarina Tiainen
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Asiantuntijalausunto MmV 22.10.2020

Verkkokalastus kiellettävä saimaannorpan levinneisyysalueella

Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille siitä, että asia on nostettu esiin. Kansalaisaloite keräsi parissa päivässä vaaditut 50 000 allekirjoitusta, mikä osoittaa saimaannorpan olevan suomalaisille hyvin tärkeä. Lisäksi saimaannorpan hyvinvointi indikoi koko Saimaan luonnon hyvinvointia ja edesauttaa muidenkin uhanalaisten lajien kuten lohikalojen suojelua.

Saimaannorppa on erittäin uhanalainen ja elää sukupuuton uhan alla. Tavoitteena on norppakannan suotuisan suojelun tason saavuttaminen ja ylläpitäminen. Tästä ollaan nykyisellä 400 yksilön kannalla vielä hyvin kaukana. Yksi keskeisin uhkatekijä on kalanpyydyskuolleisuus.

Verkot ovat saimaannorpalle vaarallisia ympäri vuoden koko levinneisyysalueella

Kaikki verkot ovat saimaannorpalle vaarallisia ympäri vuoden. Vaarallisin aika kuuttien kannalta on ollut aiemmin kevät, mutta nykyisin se on heinäkuu. Metsähallituksen tilastojen valossa noin kolmasosa kaikista kalanpyydyskuolemista tapahtuu talviverkkoihin.

Nykyisten saimaannorpan turvaksi tehtyjen kalastusrajoitusten aikana kaudella 2016–2020 kalanpyydyksiin kuolleita norppia on tullut tietoon 23 yksilöä, ja tukehtumalla kuolleita on todettu lisäksi 4 yksilöä. Kaikkia kalanpyydyksiin kuolleita norppia ei ilmoiteta eikä tarkkaa todellisuutta tiedetä. Metsähallitus on arvioinut, että todellinen norppien kuolleisuus on kaksin-kolminkertainen ilmoitettuun verrattuna. Siten kaudella 2016–2020 kalanpyydyksiin on voinut jäädä jopa 60 norppaa.

Kaudella 2016–2020 tietoon tulleista kalanpyydyskuolemista lähes kaikki ovat olleet kuutteja ja nuoria yksilöitä, ja lähes kaikki pyydykset ovat olleet verkkoja. Noin puolet eli 11 norppaa on kuollut heinäkuussa ja loput kaikkina muina vuodenaikoina. Viisi norppaa on kuollut muikkuverkkoihin, joita nykyiset saimaannorpan suojelua varten säädetty kalastusrajoitukset eivät koske lainkaan.

Saimaa muodostuu useista eri vesistöalueista, minkä vuoksi saimaannorppa kotipaikkauskollisena eläimenä elää osakantoina eri vesistöalueilla. Norpan osakannat ovat kaikkein pienimmät ja epävakaimmat levinneisyyden reuna-alueilla, joten rajoitusten saaminen koko norpan levinneisyysalueelle on myös erittäin tärkeää.

Uhkatekijöitä riittää – norppakanta voimakkaampaan kasvuun

Ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat leudot talvet uhkaavat saimaannorpan tulevaisuutta. Suurin osa saimaannorpan geneettisestä vaihtelusta on jo menetetty, ja geneettinen monimuotoisuus pienenee yhä, mikä lisää entisestään sukupuuton riskiä.

Mitä suurempi ja elinvoimaisempi kanta on, sitä paremmin se sopeutuu ympäristömuutoksiin. Siksi norppakannan vankistaminen ja kannan kasvun tehostaminen on välttämätöntä. Tämä asia on todettu mm. useassa Itä-Suomen yliopiston viime vuosina julkaisemassa väitöskirjassa. Kalanpyydyskuolemien lopettaminen on avainasemassa, koska siihen voimme vaikuttaa ja se toimii.

Norpan kalanpyydyskuolemat ovat eläinsuojelukysymys

Verkko on valikoimaton pyydys, jossa saimaannorpan kuolema on pitkä ja tuskallinen. Eläinsuojelulain tavoitteena on suojella kaikkia eläimiä kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Esimerkiksi metsästyslain puolella on säädetty niin, että eläimen pyydystäminen tai tappaminen ei saa aiheuttaa vaaraa rauhoitetulle eläimelle.

Norppaturvallinen kalastus

Kalastusta Saimaalla ei tarvitse lopettaa. Kalastusrajoitukset ovat antaneet vauhtia norppaturvallisten pyydysten kehittämiseen ja käyttöönottoon. Kehitystyössä on saatu hyviä tuloksia ja vaihtoehtoja, mutta toki haasteitakin riittää kuten aina, kun ollaan muutosten edessä. Norppaturvallisten pyydysten kehittämistä täytyy jatkaa ja niiden käyttöönottoa tukea, jotta kalastusta voidaan Saimaalla harjoittaa tulevaisuudessakin monipuolisesti niin kaupallisesti kuin vapaa-ajan harrastuksena.

Luonnonsuojeluliitto katsoo, että voidaksemme saavuttaa ja ylläpitää saimaannorpan suotuisan suojelun tason, täytyy kaikista saimaannorpalle vaarallisista kalanpyydyksistä luopua sen koko levinneisyysalueella ympäri vuoden. Saimaalla on siirryttävä sellaiseen kestävään ja eettiseen kalastukseen, johon eivät kuulu uhanalaisten lajien sivusaaliskuolemat. Tämä on velvollisuutemme myös lapsiamme ja tulevia sukupolvia kohtaan.

Esitämme, että tämä kansalaisaloite saa arvoisensa käsittelyn ja valiokunta laatii siitä mietinnön täysistuntoa varten.

Lisätietoja

Saimaannorppakoordinaattori Kaarina Tiainen, p. 050 530 3270, kaarina.tiainen@sll.fi